

บทที่ 3

การค้าเงินงานของสถานธนาณูเคราะห์

การค้าเงินงานของสถานธนาณูเคราะห์จะเหมือนกับการค้าเงินงานของสถานธนาณูบาล กรุงเทพมหานครและโรงรับจำนำเอกชนอื่น ๆ คือ รับจำนำทรัพย์สินที่ประชาชนนำมาวางเป็นประกัน และให้ประชาชนนำเงินมาไถ่ถอนทรัพย์สินคืนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ถ้าหากไม่มาไถ่ถอนคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด ทรัพย์สินนั้นจะหลุดเป็นสิทธิของสถานธนาณูเคราะห์ ซึ่งจะนำออกประมูลจำหน่ายแก่ประชาชนที่สนใจต่อไป ก่อนจะเข้าสู่ขั้นตอนการค้าเงินงานที่สำคัญของสถานธนาณูเคราะห์ ขอทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนำและตัวรับจำนำ ดังนี้

ทรัพย์สินจำนำ

ทรัพย์สินจำนำที่ผู้จำนำจะนำมาวางประกันการกู้ยืมเงินนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายได้ โดยเป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องมีทะเบียนหรือที่เรียกว่า "สังหาริมทรัพย์" ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ทรัพย์สินจำนำประเภท เพชร ทอง นาก และเงินรูปพรรณ

ทรัพย์สินจำนำประเภทนี้เป็นทรัพย์สินจำนำที่มีราคาสูง แต่มีขนาดเล็กและมีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น แหวน สร้อยคอ สร้อยข้อมือ ต่างหู เข็มกลัด และเข็มขัด เป็นต้น ทรัพย์สินจำนำเหล่านี้เก็บอยู่ในห้องนิรภัย เมื่อผู้จำนำทรัพย์สินประเภทนี้มาจำนำผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการจะต้องตรวจดูว่าเป็นของแท้หรือไม่ นั่นคือ การรับจำนำทรัพย์สินจะเกิดขึ้นต่อเมื่อทรัพย์สินจำนำเป็นของแท้เท่านั้น ในการตรวจดูทรัพย์สินจำนำนั้นจะต้องพิจารณาคุณภาพ ความนิยมและราคาซื้อขายของทรัพย์สินจำนำในห้องตลาด การตรวจดูทรัพย์สินจำนำประเภทนี้จะมียุบกรรมประกอบ การตรวจทรัพย์สินจำนำด้วย เช่น การตรวจดูทองคำ จะต้องมียินสำหรับผนทอง มีน้ำกรดหยอด

เพื่อให้รู้ว่าทองคำนั้นคุณภาพดีหรือไม่ เป็นทองคำเปอร์เซ็นต์ ส่วนการตรวจดูเพชรนั้น ก็จะมี เครื่องชั่งน้ำหนักเพชร วัดความกว้าง ความหนา ขนาดของเพชร และมีแว่นขยายสำหรับ ตรวจตำหนิเพชรโดยเฉพาะ สำหรับน้ำหนักและเงิน ผู้รับจำนำก็จะต้องใช้ความชำนาญและ อุปกรณ์ตรวจสอบให้แน่ชัดเช่นเดียวกัน (รายละเอียดด้านเทคนิคว่าด้วยทรัพย์สินจำนำเกี่ยวกับ เพชร ทอง นาก และเงินรูปพรรณ แสดงในภาคผนวก ก.)

ทรัพย์สินจำนำประเภทนี้จะเก็บอยู่ในห้องนิรภัยซึ่งเป็นห้องที่อยู่ด้านหลัง เคาท์เตอร์ที่ ท้าการ ผาผนังปิดทึบหมดทั้ง 4 ด้าน มีเพียงช่องประตูทางเข้าและช่องระบายอากาศเล็ก ๆ เท่านั้น ทรัพย์สินจำนำจะบรรจุอยู่ในช่องพลาสติกมีป้ายกำกับแสดง เลขที่ตัวรับจำนำ รูปพรรณ และน้ำหนักของทรัพย์สินจำนำ ของเหล่านี้จะเรียงตามลำดับเลขที่ของตัวรับจำนำวางไว้ในถาด ซึ่งถาดนี้จะเก็บไว้ในลิ้นชักที่เรียงซ้อนกันอยู่ภายในห้องนิรภัยอีกทีหนึ่ง พนักงานทะเบียนจะบรรจุ ทรัพย์สินจำนำใส่ช่องพลาสติกพร้อมป้ายกำกับ จากนั้นพนักงานเก็บรักษาของจะตรวจสอบทรัพย์สินจำนำ แล้วปิดช่องโดยเครื่องรีดพลาสติก เมื่อบันทึกรายละเอียดของทรัพย์สินจำนำในสมุดทะเบียน เรียบร้อยแล้ว พนักงานเก็บรักษาของจะนำไปเก็บไว้ในห้องนิรภัยเอง

ผู้มีหน้าที่เข้าออกห้องนิรภัยได้ คือ พนักงานเก็บรักษาของและผู้ช่วยพนักงานเก็บ รักษาของเท่านั้น ยกเว้นในกรณีพนักงานเก็บรักษาของต้องการความช่วยเหลือ เช่น ในการ ตรวจสอบทรัพย์สินหลุดจำนำหรือการเคลื่อนย้ายสิ่งของที่น้ำหนักมาก เป็นต้น ผู้จัดการจะอนุญาต พนักงานอื่น เข้าไปปฏิบัติงานในห้องนิรภัยเฉพาะคราวได้ โดยพนักงานเก็บรักษาของหรือผู้ช่วย พนักงานเก็บรักษาของจะต้องอยู่ร่วมปฏิบัติงานในขณะนั้นด้วย

2. ทรัพย์สินจำนำประเภทเบ็ดเตล็ด

ทรัพย์สินจำนำประเภทนี้มีหลายอย่าง เช่น นาฬิกา วิทยุ โทรทัศน์ วีซีดี จักรเย็บผ้า ตู้เย็น เครื่องมือช่าง ปากกา กล้องถ่ายรูป เครื่องดนตรี และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งทรัพย์สินจำนำเหล่านี้จะถูกเก็บอยู่ในห้องนิรภัยเช่นกัน โดยวางอยู่ในลิ้นชักหรือชั้นวางของตาม ขนาดเล็กาใหญ่ของทรัพย์สินจำนำนั้น และถ้ามีขนาดใหญ่มากจะนำไปเก็บในห้องเก็บของอีกห้องหนึ่ง ซึ่งมีการรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินจำนำในห้องต่างจากห้องนิรภัย คือประตูห้องไม่ได้เป็น ประตูเหล็กหนา แต่ห้องนี้ก็มีการใส่กุญแจแล้วนำกุญแจนั้นไปเก็บในห้องนิรภัย

การรับจ่านาทรัพย์สินประเภทนี้ ผู้รับจ่านาจะต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและต้องศึกษาลินค้าทุกชนิดในท้องตลาด เพื่อรู้ถึงรุ่น รูปแบบ ความนิยม สภาพของสิ่งของ และอายุการใช้งานของสินค้าแต่ละประเภท สำหรับการประเมินราคารับจ่านาให้ประเมินเพียง 50% ของราคาส่งของประเภทนั้น ๆ ที่มีการซื้อขายกันจากร้านค้า เช่น แก้วริมคลองหลอด คลองถม คลองเตย เป็นต้น การตรวจคุณภาพของทรัพย์สินจ่านานั้น ถ้าเป็นวิทยุต้องตรวจดูว่ามีเสียงหรือไม่ ถ้าใช้ไฟฟ้าต้องดูว่าใช้ไฟฟ้ากี่วัตต์ ถ้าหากเป็นโทรทัศน์ก็ต้องมีทั้งภาพและเสียง การตรวจดูต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบ มีฉะนั้นแล้วหากว่าทรัพย์สินจ่านานั้น หลุดเป็นสิทธิของสถานธนานุเคราะห์ ซึ่งจะต้องนำออกประมูลจำหน่ายแก่ประชาชนที่สนใจ แต่ในท้องตลาดไม่มีความนิยมทรัพย์สินจ่านารุ่นนี้แล้วทำให้จำหน่ายไม่ได้ ผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการจะรับผิดชอบซื้อทรัพย์สินหลุดจ่านาชิ้นนั้นไว้เอง

ตัวรับจ่านา

ตัวรับจ่านาเล่มหนึ่งจะมี 100 ชุด ตัวรับจ่านาแต่ละเล่มจะต้องมีลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจึงจะนำมาใช้ได้¹ ตัวรับจ่านาชุดหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็นสองส่วนเรียงซ้อนกันอยู่ ส่วนแรกเรียกว่าต้นขั้วตัวรับจ่านาซึ่งเป็นหลักฐานติดอยู่กับเล่มอยู่ที่สถานธนานุเคราะห์ ส่วนที่สองคือปลายขั้วตัวรับจ่านา ส่วนนี้จะมอบให้ผู้จ่านาเก็บไว้เมื่อต้องการไถ่ถอนทรัพย์สินจ่านาคืนหรือส่งดอกเบี้ย ผู้จ่านาต้องนำตัวส่วนปลายขั้วนี้มาแสดงต่อผู้รับจ่านา ตัวรับจ่านาทังสองส่วนนี้มีรายละเอียดในด้านหน้าเหมือนกันทุกอย่างแตกต่างกันที่ด้านหลังของตัว คือด้านหลังของต้นขั้วตัวรับจ่านาเป็นส่วนบันทึกรายการเมื่อมีการไถ่ถอนทรัพย์สินจ่านาคืน แต่ด้านหลังของปลายขั้วตัวรับจ่านาส่วนบนจะเป็นคำเตือนในการจ่านาทรัพย์สิน ส่วนล่างเป็นหนังสือมอบฉันทะในกรณีที่ผู้จ่านาไม่สามารถมาไถ่ถอนทรัพย์สินจ่านาด้วยตนเอง

¹"กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2506)," ราชกิจจานุเบกษา 80 (1 มกราคม 2506): 9.

ตัวรับจ่านามีลักษณะตรงตามแบบ จ.4 ที่ายกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2520) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติโรงรับจ่านา พ.ศ. 2505 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับตัวรับจ่านาคือเสมียน ซึ่งจะเขียนรายละเอียดในตัวรับจ่านาเกี่ยวกับทรัพย์สินจ่านาตามผู้จัดการสั่งคือประเภททรัพย์สินจ่านาและรายละเอียดของทรัพย์สินจ่านานั้น พร้อมทั้งราคารับจ่านาตามผู้จัดการได้ตกลงราคากับผู้จ่านาแล้ว การเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับผู้จ่านาจะใช้หลักฐานตามบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือบัตรประจำตัวคนต่างด้าว² เพื่อจะได้ควบคุมปัญหาการรับซื้อของโจรและความถูกต้องเมื่อมาไถ่ถอนทรัพย์สินจ่านาหรือส่งคอกเบี้ย

เมื่อเสมียนเขียนตัวรับจ่านาโดยกรอกรายการทรัพย์สินจ่านา ระบุประเภท ลักษณะ รูปพรรณ ขนาด น้ำหนัก จำนวนชิ้น และจำนวนเงิน รวมทั้งรายละเอียดส่วนตัวของผู้จ่านาทั้งในต้นขั้วและปลายขั้วตัวรับจ่านาเรียบร้อยแล้ว ผู้จ่านาจะต้องพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือลงในต้นขั้วตัวรับจ่านาด้วยหัวแม่มือขวา ถ้าใช้นิ้วหัวแม่มือขวาไม่ได้ก็ให้นิ้วหัวแม่มืออื่นแทนได้โดยหมายเหตุระบุไว้ว่าเป็นลายนิ้วมือใดของมือข้างใด³ การพิมพ์ลายนิ้วมือต้องพิมพ์ให้เห็นได้ชัดเจน คือ ต้องกลิ้งนิ้วมือนั้นจากด้านข้างหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง ไม่เช็ดนิ้วมือลงโดยตรง ๆ เท่านั้น เพื่อให้ตรวจสอบได้ ถ้าผู้จ่านาเซ็นชื่อได้ก็ให้พิมพ์ลายนิ้วมือและลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย แต่ส่วนใหญ่จะนิยมพิมพ์ลายนิ้วมือเพียงอย่างเดียว เพราะตรวจสอบได้ง่ายกว่าลายมือชื่อ

เมื่อผู้จ่านาพิมพ์ลายนิ้วมือแล้ว เสมียนจะมอบปลายขั้วตัวรับจ่านาให้ผู้จัดการ เพื่อมอบให้ผู้จ่านาร่วมกับเงินต่อไป โดยผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการที่เป็นผู้ตีราคาทรัพย์สินจ่านา จะต้องลงลายมือชื่อไว้ในตัวรับจ่านาด้วย ส่วนพนักงานทะเบียนก็จะบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

²"พระราชบัญญัติโรงรับจ่านา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517," ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ 91 (30 พฤศจิกายน 2517): 12.

³"กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2507), "ราชกิจจานุเบกษา 81 (19 มีนาคม 2507): 199.

จําหน่าย เช่นเดียวกับตัวรับจําหน่ายลงในทะเบียนรับจําหน่ายด้วย

กรณีที่มีตัวรับจําหน่ายสูญหายหรือชำรุดจนไม่สามารถพิสูจน์ได้จากต้นขั้วว่าเป็นตัวรับจําหน่ายฉบับเดียวกัน ผู้จําหน่ายต้องไปแจ้งความ ณ สถานีตำรวจท้องที่เพื่อเป็นหลักฐาน แล้วคัดสำเนารายงานประจำวันจากสถานีตำรวจไปติดต่อกับสถานธนากรเคราะห์ เพื่อตรวจสอบต้นขั้วการรับจําหน่ายขอสำเนาหรือบันทึกรายละเอียดจากต้นขั้วตัวรับจําหน่ายไปยังแผนกควบคุมโรงรับจําหน่ายและค่าของเก่ากองทะเบียน กรมตำรวจ เพื่อพิจารณาดำเนินการได้ เมื่อเจ้าหน้าที่แผนกควบคุมโรงรับจําหน่ายตรวจสอบหลักฐานเรียบร้อยแล้ว และอนุญาตให้สถานธนากรเคราะห์ทำการไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่ายได้ ผู้จําหน่ายจึงจะไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่ายนั้นได้ โดยผู้รับจําหน่ายจะต้องตรวจลายพิมพ์นิ้วมือของผู้จําหน่ายทั้งในต้นขั้วตัวรับจําหน่าย สำเนารายงานประจำวันจากสถานีตำรวจ และคำร้องแจ้งตัวรับจําหน่ายชำรุดหรือสูญหายว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของบุคคลคนเดียวกัน จึงจะให้ไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่ายหรือชำระดอกเบี้ยได้ ผู้จัดการสถานธนากรเคราะห์จะต้องนำคำร้องไปปิดไว้ที่ต้นขั้วตัวรับจําหน่ายแทนปลายขั้วที่สูญหายหรือชำรุดถ้าผู้จําหน่ายยังไม่ต้องการไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่ายคืน และยังไม่ถึงกำหนดส่งดอกเบี้ย ผู้จัดการจะต้องเก็บคำร้องไว้ที่ต้นขั้วตัวรับจําหน่ายเช่นกัน และออกใบสำคัญให้ผู้จําหน่ายถือไว้แทนตัวรับจําหน่าย

ถ้าตัวรับจําหน่ายชำรุดแต่ยังสามารถเป็นเลขที่ตัวรับจําหน่าย และพิสูจน์ได้ว่าเป็นตัวรับจําหน่ายฉบับเดียวกัน โดยผู้จัดการสถานธนากรเคราะห์ตรวจสอบเป็นที่ เชื่อว่าเป็นฉบับเดียวกันจริง ก็ให้ผู้จัดการออกใบสำคัญให้ผู้จําหน่ายถือไว้แทนตัวรับจําหน่ายที่ชำรุด และแจ้งให้ผู้จําหน่ายมาไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่ายคืนหรือส่งดอกเบี้ยตามกำหนดเวลาในต้นขั้วตัวรับจําหน่าย เพื่อออกตัวรับจําหน่ายใบใหม่ให้

ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานธนากรเคราะห์ที่สำคัญ มี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การรับจําหน่ายทรัพย์สิน
2. การส่งดอกเบี้ย
3. การไถ่ถอนทรัพย์สินจําหน่าย
4. การจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจําหน่าย

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนจะได้อธิบายเป็นลำดับไป

การรับจําหน่ายทรัพย์สิน

การรับจําหน่าย หมายถึง การที่ประชาชนนำทรัพย์สินของตนมาวางประกันการกู้เงินยืม นั้นไม่เกินรายละเอียด 10,000 บาท โดยมีข้อตกลงเป็นที่เข้าใจกันว่าสามารถไถ่ถอนคืนภายใน 4 เดือน 30 วัน⁴ ทรัพย์สินที่นำมาจําหน่ายนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายได้ และต้องไม่มี ทะเบียนหรือที่เรียกว่า "สังหาริมทรัพย์" แม้ว่าทรัพย์สินจําหน่ายที่มีราคาเกินกว่า 10,000 บาทก็ห้าม แยกตัวรับจําหน่ายสำหรับทรัพย์สินนั้นออกเป็นหลาย ๆ ใบ

ในปัจจุบันคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์ได้กำหนดวงเงินจําหน่ายไว้ อย่างสูงไม่เกินรายละเอียด 10,000 บาท (ตามพระราชบัญญัติโรงรับจําหน่าย พ.ศ. 2505) ดังนี้

1. การรับจําหน่ายสิ่งของประเภทเพชร ทอง นาก และเงินรูปพรรณ รายละเอียดไม่เกิน 10,000 บาท
2. การรับจําหน่ายสิ่งของประเภทเบ็ดเตล็ด เช่น กล้องถ่ายรูป นาฬิกา แวนตา เครื่องเขียน เครื่องไฟฟ้า เครื่องมือช่าง ฯลฯ รายละเอียดไม่เกิน 5,000 บาท

อนึ่ง สำนักงานธนานุเคราะห์ได้ให้สิทธิแก่ผู้มาใช้บริการ โดยสามารถจะขอผ่อนเงินต้น หรือเพิ่มเงินต้นได้ เมื่อทรัพย์สินจําหน่ายนั้นมีมูลค่าสูงกว่าที่จําหน่ายไว้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินกว่าวงเงิน ที่กฎหมายกำหนด

การรับจําหน่ายทรัพย์สินแต่ละรายนั้น ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการจะเป็นผู้ตีราคาทรัพย์สินจําหน่าย นั้นเอง คือ จะต้องตรวจสอบคุณภาพ ขนาด น้ำหนัก และจำนวนชิ้นของทรัพย์สินโดยละเอียด ผู้รับจําหน่าย ต้องใช้ความระมัดระวังในทรัพย์สินที่ประชาชนนำมาจําหน่ายเป็นอย่างมาก กรณีที่ผู้รับจําหน่ายต้องคืน ทรัพย์สินจําหน่ายให้แก่ผู้จําหน่าย เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้⁵

1. ได้รับจําหน่ายสิ่งของที่เห็นได้ว่าเป็นของที่ใช้ในราชการ

⁴"พระราชบัญญัติโรงรับจําหน่าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517," มาตรา 25.

⁵"พระราชบัญญัติโรงรับจําหน่าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517," มาตรา 24.

2. ได้รับจำนวนทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ว่าทรัพย์สินที่รับจำนวนไว้เป็นของตรงกับในประกาศคำวินิจฉัยของหาย
3. ได้รับจำนวนทรัพย์สินไว้โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าทรัพย์สินจำนวนนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด
4. ได้รับจำนวนทรัพย์สินไว้โดยมิได้จดทะเบียนการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวพนักงานรัฐวิสาหกิจ และบัตรประจำตัวบุคคลต่างด้าวของผู้จำนวนไว้ให้ชัดเจนในต้นขั้วของตัวรับจำนวน

แต่ผู้รับจำนวนสามารถใช้สิทธิไล่เบียดเรียกชำระหนี้ที่เกิดจากการรับจำนวนจากผู้จำนวนได้นอกจากนี้แล้วยังมีข้อห้ามรับจำนวนจาก ภิกษุ สามเณร หรือเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และห้ามรับจำนวนหรือไถ่ถอนทรัพย์สินจำนวนในระหว่างเวลาตั้งแต่ 18 นาฬิกา ถึง 8 นาฬิกา⁶

การตีราคาทรัพย์สินจำนวนนั้น ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการจะเป็นผู้ตีราคา ประมาณร้อยละ 40 - 80 ของราคาแท้จริงของทรัพย์สิน เพราะหากตีราคาไว้สูงเกินไปเมื่อครบกำหนดเวลาไถ่ถอนผู้จำนวนไม่มาไถ่ถอนทรัพย์สิน บลอสยให้ทรัพย์สินหลุดจำนวนแล้วขายทอดตลาดไม่ได้ ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการที่รับจำนวนทรัพย์สินนั้นไว้จะต้องรับผิดชอบซื้อทรัพย์สินชิ้นนั้นเอง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องกำหนดให้ตีราคาในจำนวนที่ต่ำกว่าราคาจริง เพื่อป้องกันผลขาดทุนหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และการตีราคาทรัพย์สินจำนวนนี้ ให้อยู่ในระดับราคาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ฐานะที่แห่งอื่น ๆ เพื่อรักษาชื่อเสียงและความไว้วางใจจากประชาชน

โดยทั่วไปผู้จำนวนจะมีการต่อรองราคา เนื่องจากผู้จำนวนต้องการเงินจำนวนมาก ส่วนผู้รับจำนวนก็ไม่กล้าตีราคาสูง เพราะเกรงว่าจะต้องรับผลขาดทุนที่เกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินหลุดจำนวนแล้วขายทอดตลาดได้ราคาต่ำกว่า เมื่อตกลงราคากันได้แล้วผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการจะจดราคาสิ่งของนั้นลงในกระดาษแผ่นเล็ก ๆ เพื่อส่งมอบให้เสมียนเขียนตัว การเขียนตัวรับจำนวนจะ

⁶"พระราชบัญญัติโรงรับจำนวน พ.ศ. 2505," มาตรา 18.

เขียนที่ต้นขั้วและปลายขั้วตัวรับจรรยา พร้อมทั้งให้ผู้จรรยาพิมพ์ลายนิ้วมือลงบนตัวรับจรรยาทั้งส่วนต้นขั้วและปลายขั้วตัว เมื่อเสมียนเขียนตัวรับจรรยาเสร็จแล้ว พนักงานทะเบียนจะบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินจรรยา เช่นเดียวกับในตัวรับจรรยาลงในสมุดทะเบียนรับจรรยา และติดป้ายกำกับไว้ที่ทรัพย์สินจรรยา ซึ่งป้ายนี้จะมีตัวเลขตรงกับเลขที่ของตัวรับจรรยา แล้วส่งทรัพย์สินจรรยาพร้อมตัวรับจรรยาคืนผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้จรรยาจะได้รับปลายขั้วตัวรับจรรยาไว้เป็นหลักฐานพร้อมกับรับเงินจากผู้จัดการหรือพนักงานรับจ่ายเงิน เท่าจำนวนที่ได้ตกลงกันไว้และตรงกับในตัวรับจรรยา ส่วนทรัพย์สินจรรยาจะถูกส่งไปให้พนักงานเก็บรักษาของไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัยซึ่งอาจเป็นห้องนิรภัยหรือที่ที่จัดไว้เป็นพิเศษในกรณีที่ทรัพย์สินจรรยานั้นมีขนาดใหญ่ ก็น่าจะเก็บไว้ในห้องนิรภัยได้

พนักงานเก็บรักษาของจะบรรจุทรัพย์สินจรรยาลงในซองพลาสติกและปิดผนึกให้เรียบร้อย โดยเรียงตามลำดับเลขที่ตัวรับจรรยา และต้องบันทึกรายละเอียดทรัพย์สินจรรยา ทำสรุปยอดคงเหลือของทรัพย์สินจรรยาประจำวันด้วย โดยไม่ต้องรวมมูลค่าของทรัพย์สินจรรยานั้น ส่งให้สมุหบัญชีตรวจสอบเป็นรายวัน พนักงานเก็บรักษาของจะต้องเก็บสำเนาหลักฐานสรุปยอดคงเหลือประจำวันไว้เพื่อรวมยอดของแต่ละเดือนในวันสิ้นเดือนด้วย ส่วนพนักงานทะเบียนจะต้องบันทึกการรับจรรยาในสมุดทะเบียนรับจรรยาให้เสร็จในแต่ละวัน ซึ่งสมุดทะเบียนรับจรรยาจะต้องแยกไว้เป็นเดือน เดือนละเล่ม เพื่อความสะดวกในการค้นหาหลักฐานและตรวจสอบรายการต่าง ๆ และเสมียนเขียนตัวรับจรรยาที่ต้องระมัดระวังการปิดต้นขั้วรับจรรยาที่มีผู้มาไถถอนทรัพย์สินจรรยาไม่ให้สับสนเลขที่กัน พร้อมทั้งปิดต้นขั้วแต่ละวันให้เสร็จด้วย

การตรวจสอบการปฏิบัติงานซึ่งกันและกันที่จะทำได้ในแต่ละวัน คือการที่เสมียนเขียนตัว พนักงานทะเบียน และพนักงานเก็บรักษาของ จะตรวจสอบยอดรับจรรยาและจำนวนเงินรับจรรยาตามเอกสารที่ตนถือปฏิบัติอยู่ ทั้งนี้จะมีการส่งเอกสารไปตรวจสอบกับสมุหบัญชีอีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีการตรวจสอบในรายวันขึ้นหนึ่งก่อน

การส่งดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยของสถานธนาณูเคราะห์ทุกแห่ง มีดังนี้

1. เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1.00 บาทต่อเดือน
2. เงินต้นเกินกว่า 2,000 บาท มีการคิดอัตราดอกเบี้ยเป็น 2 อัตรา คือ
  - 2.1 เงินต้น 2,000 บาทแรก อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2.00 บาทต่อเดือน
  - 2.2 เงินต้นส่วนที่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 บาทต่อเดือน

ส่วนอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505) มีดังนี้

1. เงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2.00 บาทต่อเดือน
2. เงินต้นส่วนที่เกิน 2,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 บาทต่อเดือน

การคิดดอกเบี้ยสำหรับกรณีที่ไม่ครบเดือน ถ้าไม่เกิน 15 วัน ให้คิดเป็นครึ่งเดือน ถ้าเกิน 15 วัน ให้คิดเป็นหนึ่งเดือน เศษของหนึ่งสตาจค์ให้ตัดทิ้ง

เมื่อผู้จำนำทรัพย์สินมาจำนำไว้กับสถานธนาณูเคราะห์ และยังไม่สามารถนำเงินไปไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำกลับคืนได้ ผู้จำนำจะต้องนำดอกเบี้ยมาจ่ายแก่ผู้รับจำนำตามกำหนดวันที่แจ้งไว้ ณ ตัวรับจำนำ คือ ผู้จำนำจะต้องไถ่ถอนหรือส่งดอกเบี้ยภายใน 4 เดือน 30 วัน นั่นก็คือผู้จำนำจะต้องส่งดอกเบี้ยทุกเดือน หรือทุกระยะ 4 เดือน ก็จะสามารถไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำคืนได้เสมอ แต่ถ้าผู้จำนำไม่ส่งดอกเบี้ยเกินกว่า 4 เดือนติดต่อกัน สถานธนาณูเคราะห์จะถือว่าทรัพย์สินจำนำนั้นเป็นทรัพย์สินที่ขาดส่งดอกเบี้ย พนักงานทะเบียนจะคัดลอกรายการทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ยเหล่านี้ติดไว้บนที่เปิดเผยภายในสถานธนาณูเคราะห์ ผู้จำนำที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ยมีสิทธิไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำที่ถูกประกาศไว้ให้นายใน 30 วันนับจากวันประกาศทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ย หากพ้นกำหนด 30 วันแล้วผู้จำนำไม่ได้มาติดต่อไถ่ถอนหรือส่งดอกเบี้ย ทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ยเหล่านี้จะหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของสถานธนาณูเคราะห์ และจะถูกนำออกประมูลจำหน่ายแก่ประชาชนที่สนใจต่อไป

การส่งดอกเบี้ยหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "การต่อดอกเบี้ย" แต่ครั้งนั้นผู้จำนำต้องนำตัวรับจำนำมาแสดงต่อผู้รับจำนำพร้อมด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และจำนวนเงินที่ต้องชำระดอกเบี้ย เมื่อผู้จัดการได้รับตัวรับจำนำแล้วจะส่งตัวนั้นให้แก่เสมียน และออกตัวรับจำนำใบใหม่ให้ซึ่งจะมีอายุ 4 เดือน 30 วัน นับแต่วันที่ออกตัวรับจำนำใบใหม่นั้น ผู้จำนำจะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือไว้บนต้นขั้วตัวรับจำนำใบเก่าด้วย เพื่อจะตรวจสอบได้ว่าเป็นบุคคลเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันต้องพิมพ์ลายนิ้วมือไว้บนปลายขั้วตัวรับจำนำใบใหม่ด้วย เพื่อเป็นหลักฐานไว้ตรวจสอบเมื่อผู้จำนำมาไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำหรือส่งดอกเบี้ยในครั้งต่อไป จากนั้นก็ออกใบเสร็จรับเงินค่าดอกเบี้ยให้กับผู้จำนำด้วยโดยชำระที่ผู้จัดการหรือพนักงานรับจ่ายเงิน

เนื่องจากการส่งดอกเบี้ยจะไม่มีภาระจำนำมาคืนให้กับผู้จำนำ จึงไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากห้องนิรภัย เพียงแต่พนักงานทะเบียนจะเขียนป้ายกำกับทรัพย์สินจำนำใบใหม่เรียกว่า "ส่งดอก" ให้พนักงานเก็บรักษาของติดกับทรัพย์สินจำนำชิ้นเดิม นั้น รายละเอียดในป้าย "ส่งดอก" จะเหมือนกับป้ายกำกับทรัพย์สินจำนำที่รับจำนำไว้แต่แรกทุกประการ เพียงแต่มีคำว่า "ส่งดอก" แทน เลขที่ตัวรับจำนำที่ปรากฏบนป้าย "ส่งดอก" เป็นหมายเลขตามตัวรับจำนำใบใหม่ ป้ายนี้จะปิดซ้อนทับป้ายแรกอีกทีหนึ่ง ดังนั้นถ้าผู้จำนำยังไม่สามารถนำเงินต้นมาไถ่ทรัพย์สินคืนได้ แต่ยังคงจ่ายดอกเบี้ยอยู่เสมอ ทรัพย์สินจำนำชิ้นนั้นก็จะมีป้าย "ส่งดอก" มากเท่ากับจำนวนครั้งที่ผู้จำนำมาส่งดอกเบี้ย เพราะไม่มีการกำหนดว่าจะส่งดอกเบี้ยได้ที่ครั้งถ้ายังจ่ายดอกเบี้ยอยู่เสมอ ผู้จำนำก็ยังมีสิทธิในทรัพย์สินจำนำชิ้นนั้นอยู่ แต่ทางด้านการลงบัญชีจะถือเสมือนหนึ่งที่มีการไถ่ถอนแล้วจำนำใหม่

การไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำ

ทรัพย์สินจำนำที่ผู้จำนำมาจำนำยังเป็นสิทธิของผู้จำนำ ตราบใดที่ผู้จำนำยังคงส่งดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 4 เดือน แต่ถ้าผู้จำนำมีเงินพอที่จะนำมาไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำนั้นคืนไปก่อนครบกำหนด 4 เดือนก็สามารถทำได้ แต่ถ้าพ้นกำหนด 4 เดือนไปแล้วยังไม่มีการส่งดอกเบี้ย ทรัพย์สินจำนำนั้นจะถูกประกาศเป็นทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ย ภายในระยะเวลา 30 วันหลังเป็นทรัพย์สินที่ขาดส่งดอกเบี้ย ทรัพย์สินจำนำยังคงเป็นสิทธิของผู้จำนำ ผู้จำนำสามารถไถ่ถอนทรัพย์สินคืนได้

แต่ถ้าพ้นกำหนดเวลา 30 วันไปแล้วผู้จำหน่ายหมดสิทธิในทรัพย์สินนั้น ไม่สามารถส่งดอกเบี้ยยใหม่หรือไถ่ถอนทรัพย์สินได้ คงมีโอกาสเพียงมาติดต่อในวันที่มีการประมูลจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำหน่ายขอซื้อคืนไปได้ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อการจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำหน่ายต่อไป

การไถ่ถอนทรัพย์สินนั้น ผู้จำหน่ายต้องนำตัวรับจำหน่ายและบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดงต่อผู้จัดการ เมื่อผู้จัดการตรวจดูแล้วยังอยู่ในระยะเวลาที่ไถ่ถอนคืนได้ คือภายในกำหนด 4 เดือน 30 วัน นับจากวันที่ลงในตัวรับจำหน่าย การคำนวณดอกเบี้ยจะคิดตามระยะเวลาจำหน่ายในอัตราที่สถานธนาณูเคราะห์กำหนด เสมียนจะบันทึกรายการในบัตรประจำตัวประชาชนผู้มาขอไถ่ถอนลงในด้านหลังของต้นขั้วตัวรับจำหน่ายพร้อมกับ เดือน ปี ที่มาไถ่ถอนด้วย และผู้จำหน่ายจะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือในต้นขั้วตัวรับจำหน่ายให้ชัดเจนเพื่อตรวจสอบได้ว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับลายพิมพ์นิ้วมือในปลายขั้วตัวรับจำหน่ายที่พิมพ์ไว้เมื่อวันที่มาจำหน่าย พนักงานเก็บรักษาของจะบันทึกรายละเอียดของทรัพย์สินที่ไถ่ถอน วัน เดือน ปีที่ไถ่ถอน และเลขที่ตัวรับจำหน่ายลงในสมุดของตนแล้วนำทรัพย์สินออกจากห้องนิรภัยมามอบให้พนักงานทะเบียน ซึ่งจะบันทึกการไถ่ถอนทรัพย์สินลงในทะเบียนรับจำหน่าย พร้อม วัน เดือน ปีที่ไถ่ถอน แล้วจึงนำทรัพย์สินส่งให้ผู้จัดการ ผู้จัดการจะเรียกเงินค่าไถ่ถอน ซึ่งประกอบด้วยเงินต้นและดอกเบี้ยจากผู้ไถ่ถอน และมอบทรัพย์สินจำหน่าย ใบเสร็จรับเงิน และบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ไถ่ถอน

กรณีที่ผู้จำหน่ายไม่สามารถมาไถ่ถอนทรัพย์สินจำหน่ายด้วยตนเองได้ สามารถมอบฉันทะให้แก่ผู้อื่นมาไถ่ถอนแทนได้โดยกรอกรายละเอียดหนังสือมอบฉันทะที่อยู่ด้านหลังของปลายขั้วตัวรับจำหน่าย ผู้จำหน่ายและผู้รับมอบฉันทะจะต้องลงทั้งลายมือชื่อและพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ การพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้รับมอบฉันทะให้พิมพ์ทางด้านซ้ายของปลายขั้วตัวรับจำหน่าย และมีพยานลงลายมือชื่อด้วยอีก 2 คน เมื่อผู้รับมอบฉันทะมาไถ่ถอนทรัพย์สินที่สถานธนาณูเคราะห์จะพิมพ์ลายนิ้วมืออีกครั้งหนึ่งทางด้านขวาใต้ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้จำหน่าย ซึ่งเป็นหน้าที่ของเสมียนจะต้องตรวจดูในขั้นต้นว่าลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เป็นของบุคคลเดียวกัน

นอกจากนี้ยังมีการไถ่ถอนเพื่อลดเงินต้นรับจำหน่ายให้น้อยลง หมายความว่า ผู้จำหน่ายมีเงินบ้างแต่ไม่มากพอที่จะจ่ายคืนให้ครบทั้งหมดในคราวเดียวกัน ก็จะทำเงินมาจ่ายไว้ก่อน เป็น

ข้างส่วน ทำให้ยอดเงินต้นลดน้อยลง และเสียดอกเบี้ยน้อยลงด้วย ในกรณีที่ผู้จำหน่ายยังไม่ได้รับ
 ทรัพย์สินจำนำคืนแต่อย่างไรไม่ว่าจะเป็นบางส่วนหรือทั้งหมด ผู้จำหน่ายจะต้องเสียค่าไถ่ถอนเท่าจำนวน
 ที่ต้องการลดเงินต้นและดอกเบี้ยในยอดจำนวนเดิมก่อน จากนั้นผู้รับจำนำจะออกตัวรับจำนำใบใหม่
 ที่มียอดเงินต้นเท่ากับยอดเงินเดิมหักยอดไถ่ถอนแล้ว ขั้นตอนการปฏิบัติจะเหมือนกับการรับจำนำ
 ทรัพย์สิน เพียงแต่ทรัพย์สินจำนำยังเป็นชิ้นเดิมที่อยู่ในห้องนิรภัย พนักงานเก็บรักษาของจะนำทรัพย์สินนั้น
 ออกมาให้พนักงานทะเบียนแก้จำนวนเงินต้นในป้ายกำกับทรัพย์สิน และทะเบียนรับจำนำให้ตรงกับ
 ยอดเงินต้นในตัวรับจำนำใบใหม่ แล้วพนักงานเก็บรักษาของก็จะเก็บเข้าห้องนิรภัยไปตามเดิม
 ทั้งนี้ต้องให้ผู้จัดการตรวจสอบทรัพย์สินจำนำต่อหน้าผู้จำหน่ายก่อนด้วย สำหรับในกรณีตรงข้ามที่มีการ
 เพิ่มเงินต้นรับจำนำ คือ ทรัพย์สินจำนำที่ผู้จำหน่ายนำมาจำนำไว้กับสถานธนาคุณเคราะห์ครั้งแรกนี้
 ผู้จำหน่ายตกลงราคากับผู้จำหน่ายในราคาที่สูงกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็นของทรัพย์สินชิ้นนั้น ซึ่งอาจเนื่องมา
 จากมีความจำเป็นใช้เงินเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นทำให้เสียดอกเบี้ยน้อยลง ต่อมาผู้จำหน่าย
 มีความจำเป็นต้องใช้เงินมากขึ้นก็จะให้ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการตีราคาทรัพย์สินจำนำใหม่ และถือ
 เป็นการรับจำนำใหม่ที่จะได้ตัวรับจำนำใบใหม่ด้วย ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนำ
 เป็นเช่นเดียวกับกรณีลดเงินต้นรับจำนำ

เมื่อปิดเวลาทำการในแต่ละวัน สมุหบัญชี พนักงานเก็บรักษาของ พนักงานทะเบียน
 และเสมียน จะตรวจสอบการไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำในสมุดบัญชีของแต่ละคนให้ถูกต้องตรงกัน

กรณีที่ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสถานธนาคุณเคราะห์ไม่ยอมมาให้ไถ่ถอนทรัพย์สินจำนำ มีอยู่
 2 กรณีด้วยกันคือ⁷

1. ผู้รับจำนำได้รับแจ้งจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าทรัพย์สินจำนำ
 หรือตัวรับจำนำที่มีผู้มาขอไถ่ถอนนั้น เป็นทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำที่ได้มาโดยการกระทำความผิด
2. ผู้รับจำนำมีเหตุให้สงสัยว่า ทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำที่มีผู้มาขอไถ่ถอนนั้น เป็น
 ทรัพย์สินจำนำหรือตัวรับจำนำที่ได้มาโดยการกระทำความผิด

⁷"พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505," มาตรา 23.

เมื่อมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น และผู้จัดการไม่ยอมมาให้ถอนทรัพย์สินจำนวนนั้น ผู้จัดการจะต้องแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่สถานธนาคุณุเคราะห์ที่ตั้งอยู่ และเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทันที

การจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจํา

ทรัพย์สินหลุดจํา หมายถึง ทรัพย์สินจําที่ผู้จําขาดส่งดอกเบี้ย เป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า 4 เดือน และเมื่อผู้รับจําทำบัญชีขาดส่งดอกเบี้ย แล้วปิดประกาศในที่เปิดเผยภายในสถานธนาคุณุเคราะห์เป็นเวลา 30 วันแล้ว ผู้จําไม่มาถอนทรัพย์สินจําคืนหรือไม่มาส่งดอกเบี้ยภายในระยะเวลาดังกล่าว และไม่มีคำสั่งอายัดทรัพย์สินจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถือว่าทรัพย์สินขาดส่งดอกเบี้ยเหล่านั้นหลุดเป็นสิทธิของผู้รับจํา คือผู้จัดการสถานธนาคุณุเคราะห์หรือผู้ช่วยผู้จัดการเป็นผู้รับจําทรัพย์สินนั้นไว้ เมื่อทรัพย์สินหลุดจําแล้ว เสมียนจะบันทึกวัน เดือน ปีที่ทรัพย์สินหลุดจําไว้ ณ ต้นขั้วตัวรับจํา และเมื่อจำหน่ายทรัพย์สินนั้นได้ก็บันทึกวัน เดือน ปีที่จำหน่ายทรัพย์สินในต้นขั้วตัวรับจําด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันสำนักงานธนาคุณุเคราะห์ได้กำหนดสถานธนาคุณุเคราะห์ที่ประมูลทรัพย์สินหลุดจําไว้ 3 แห่ง คือ สถานธนาคุณุเคราะห์ 1 สถานธนาคุณุเคราะห์ 12 และสถานธนาคุณุเคราะห์ 18

การประมูลทรัพย์สินหลุดจําได้กำหนดไว้ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 2 และ 3 ของทุก ๆ เดือน ตั้งแต่เวลา 9.00 นาฬิกา เป็นต้นไป

หลักเกณฑ์การประเมินราคาทรัพย์สินหลุดจําที่จะนำออกประมูลนั้น จะมีการคิดดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดไว้ ตั้งแต่วันที่รับจําถึงวันที่นำออกประมูลรวมกับเงินต้นของทรัพย์สินที่รับจําไว้ ราคาประเมินของทรัพย์สินหลุดจําแต่ละชิ้นต้องสูงกว่าราคาทรัพย์สินจํา พนักงานเก็บรักษาของจะแยกทรัพย์สินหลุดจําไว้ต่างหากจากทรัพย์สินที่รับจํา เพื่อความสะดวกในการประเมินราคาและนำออกมาในวันจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ซึ่งจะต้องมีคณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินหลุดจําตรวจสอบว่าทรัพย์สินหลุดจํานั้นมีการเปิดช่องก่อนหรือไม่ และต้องตรวจสอบให้ชัดเจนว่ารายการทรัพย์สินหลุด

จำนวนตามที่พนักงานทะเบียนและพนักงานเก็บรักษาของคดีไว้ตรงกันกับทรัพย์สินหลุดจำนำที่อยู่ในของ
บรรจ สำหรับการประเมินราคาทองคำนั้นจะใช้ราคาตลาดในวันประมูลทรัพย์สินหลุดจำนำ

การประมูลทรัพย์สินหลุดจำนำจะกระทำด้วยวาจา ผู้ที่ให้ราคาสูงจะเป็นผู้ได้รับทรัพย์สิน
หลุดจำนำชิ้นนั้นไป โดยจะต้องชำระเป็นเงินสดทันที สถานธนาฑูเคราะห์ที่จะออกใบเสร็จรับเงิน
ให้แก่ผู้ประมูลได้ แต่มีกรณียกเว้น คือ ถ้าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหลุดจำนำที่จะนำออกประมูลในวันนั้น
นำตัวรับจำนำมาขอซื้อทรัพย์สินจำนำคืนก็กระทำได้โดยไม่ต้องผ่านการประมูลร่วมกับผู้อื่น และจะต้อง
ชำระเงินเท่ากับราคาที่คณะกรรมการประเมินไว้ การปฏิบัติเช่นนี้อาจทำให้สถานธนาฑูเคราะห์
มีกำไรน้อยกว่าที่ควรจะได้ แต่ก็ไม่ถึงกับขาดทุน เพราะเป็นราคาที่คณะกรรมการประเมินไว้ซึ่ง
มีกำไรบ้าง และเจ้าของทรัพย์สินจำนำต้องซื้อทรัพย์สินคืนไปในราคาที่คณะกรรมการประเมินไว้เท่านั้น
ไม่มีสิทธิต่อรองราคาแต่อย่างใด คณะกรรมการควบคุมการจำหน่ายทรัพย์สินหลุดจำนำจะต้องนำ
ตัวรับจำนำที่ เจ้าของตัวที่ขอซื้อทรัพย์สินจำนำคืนไป เป็นหลักฐานประกอบรายงานการจำหน่ายทรัพย์สิน
หลุดจำนำที่ต้องเสนอต่อประธานคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนาฑูเคราะห์

กรณีที่ทรัพย์สินหลุดจำนำไม่มีผู้สนใจจะประมูลแม้ว่าราคาประเมินต่ำกว่ามูลค่าแล้ว น่าจะ
เกิดจากเหตุ 2 ประการคือ

1. ทรัพย์สินชิ้นนั้นรับจำนำไว้ในราคาสูงเกินสมควร
2. ทรัพย์สินจำนำนั้นเสื่อมแล้วทำให้จำหน่ายไม่ได้

ดังนั้นเวลาตีราคารับจำนำผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสถานธนาฑูเคราะห์ จะต้องใช้
ความระมัดระวังในการตีราคาทรัพย์สินเมื่อทำการรับจำนำและให้ราคาจำนำที่เหมาะสม ไม่รับ
จำนำเกินไป เพราะหากนำทรัพย์สินหลุดจำนำออกประมูลแล้วไม่มีผู้ใดสนใจประมูล จะทำให้
สถานธนาฑูเคราะห์ขาดรายได้ที่ควรจะได้รับ และยังเป็นภาระของผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการที่
จะต้องรับผิดชอบซื้อทรัพย์สินชิ้นนั้นไว้เอง